

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Daginstitutionen Åen

2023

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø."

"Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

I arbejdet med læreplanen de sidste to år, så har vi haft et særligt fokus på legens betydning, herunder de voksnes positioner i legen, og hvilken betydning de voksnes tilgang og deltagelse har for legen, og børnenes muligheder for at blive en del af et børnefællesskab.

Vi har desuden arbejdet med vores fysiske læringsmiljø, og hvordan vi bedst skaber nogle legezoner, der understøtter den gode leg for børnene

Vi er undervejs blevet opmærksomme på børn i udsatte positioner. Vi er blevet optaget af, hvordan vi får skabt et læringsmiljø med deltagelsesmuligheder for alle børn, og hvor alle børn skal opleve, at de er en del af børnefællesskabet.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Det pædagogiske tilsyn, samt sprogtilsynet har været udgangspunktet for refleksion og evaluering af vores praksis. Efter et tilsyn forholder vi os altid nysgerrigt til den tilsynsførendes observationer. Vi bruger observationerne, når vi sætter retning og fokus på de områder af vores pædagogiske praksis, som vi enten skal justere eller fastholde.

Vores leder har indført stuemøder hver 14. dag for alle stuer, så der har skabt rum og mulighed for, at vi løbende har kunne forholde os reflektivt til de pædagogiske læringsmiljøer. Det har ligeledes skabt en øvebane for den evaluerende praksis, så det opleves som en læreproces, og naturlig del af vores professionelle arbejde i Åen. På personalemøderne og internt på stuerne, har vi arbejdet med aktionslæring.

Vi har derigennem skabt en kultur, hvor alle forholder sig nysgerrigt til egen praksis, og vi begynder at opleve det som en naturlig del af arbejdet i Åen. Vi medarbejdere ved, at det forventes, at vi forholder sig reflektivt og evaluerer egen praksis, både på eget og leders initiativ.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Som opstart er der afholdt en personaledag, hvor vi havde et oplæg og arbejdede i grupper. Her fandt vi frem til vores fælles fokus på legens betydning. Inden personaledagen har alle medarbejdere fået udleveret og læst fagligt materiale, blandt andet:

- *'Leg, Viden og inspiration til arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende'*, Tekst fra Danmarks evalueringsinstitut
- Uddrag af *'Den styrkede pædagogiske læreplan, Grundbog til dagtilbudspædagogik, Holst Mortensen og Næsby, 2019, Dafola.*

Efterfølgende har hver stue/gruppe på personalemøder lavet en aktionslæring, som er tilpasset børnegruppen og dens kontekst, så det ikke har været for stort og kompliceret.

Alle stuer/grupper har med udgangspunkt i aktionslæring gennemført små aktioner i praksis. Hos nogle stuer/grupper, har aktionerne haft en sammenhæng med deres LAHOPL-forløb. Vi har løbende justeret og forholdt os reflektivt til vores aktioner. Stuerne har haft ansvar for egne processer, med leder på sidelinjen, som løbende har fulgt op på processerne.

Åen har to faglige fyrtårne, som sammen med leder, har deltaget på kommunens læringsdage. De faglige fyrtårne har delt relevant viden, ved at facilitere processer for personalegruppen. De har ligeledes haft et fast punkt på dagsorden til personalemøderne, hvor deres viden er sat i spil, blandt andet gennem læste artikler. Ligeledes har vi anvendt Items fra KIDS til at se og vurdere vores praksis.

Eksempler på aktionslæring:

Aktionslæring – Læreplanstema

Kultur, æstetik og fællesskab

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Organisatorisk læring
 - Tydelig voksen fordelingsrolle er et godt udgangspunkt for at sikre at alle børn får lov til at lege.
 - Løst forløb, der starter op i foråret (spil med til forløbet)
 - Rigtig godt løst forløb til at skabe fællesskab, fordi vi både her kunne være kreative, inspirerede og lege, lege, lege.

Opmærksomhed, undren, udfordring
 - Hvordan understøtter vi vores fælles fokus på leg og legens betydning i forbindelse med vores løst forløb "Vilunger".
 - Hvordan skaber vi gode muligheder for leg m. vilunger.

Refleksion
 - Vi skulle hurtigt justere os i vores begejstring, og sørge for at have en god ide om "støtte" de voksne har i skemaet - klar rollefordeling mellem de voksne. Chloé er kreativ, hvem leger og hvem er tilbedende voksen.
 - Inddrag både børn og forældre i de voksnes rolle, så er der stor forståelse/støtte fra særligt forældre, og i forbindelse med et ugentligt møde.

Ny ønsket tilstand
 Vi ser leg, der er inspireret af med udgangspunkt i vilunger og de ting vi laver, taler om/læser om, hos både børn og voksne.
 Tegn på læring: Vi ser spontane lege, hvor vi ser nogle elementer fra vores løst forløb. Børn deler deres viden og deler fra de ting vi har talt om/undersøgt. Tilbagemeldinger fra forældre, om at deres børn fortæller om leg og vilunger.

Dokumentation
 - Tagttagelse
 - Billeder/video

Aktion:
 - Lave svørd, skjolde, hjelme, slæver, drakoner, klæder, dragter, smykker og store vilunger, som kan bruges i leg/inspirere til leg.
 - Læse og se film om vilunger.
 - De voksne følger børnenes leg, tilpasser deres position i legen i.f.t behovet i den konkrete leg.
 - Sang: "Jeg er Tordenquaden Thor" (fællesskab)

Aktionslæring – Læreplanstema

Krop, sanser og bevægelse

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krop og bevægelses glæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Organisatorisk læring
 - Vi har flere børn, der er urolige og flyvske og har svært ved at deltage i vokseninitierede lege (fx. Tulle Tumble). De har deres egen dagsorden.

Opmærksomhed, undren, udfordring
 - Hvordan understøtter vi vores fælles fokus på leg og legens betydning i forbindelse med vores løst forløb "Vilunger".
 - Hvordan skaber vi gode muligheder for leg m. vilunger.

Refleksion
 Vi ser mange flere færdige lege på stuen og mere ro. Børnene bruger deres erfaringer fra de voksne initierede lege i både fri-lege og voksen-lege.

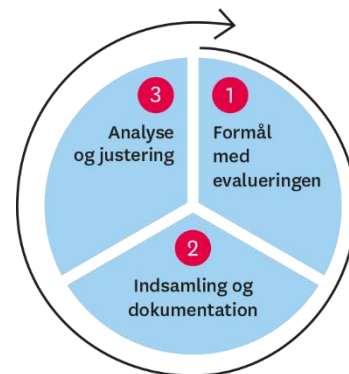
Ny ønsket tilstand
 Vi ønsker at få mere ro og fordybelse i vokseninitierede lege og at børn selv søger at blive stimuleret og udfordret. Børn deltager i flere mere fysisk leg i struktureret leg. Har mere ro på i kroppen til at kunne fokusere og fordybe sig.

Dokumentation
 - Billeder og videoer på skemaet
 - Vi har morgen yoga mand, ons og fre.
 - Vi har Tulle Tumble om torsdagen.

Aktion:
 - Vi hanger yoga billeder op og indretter så det appellerer til mere bevægelse.
 - Vi har morgen yoga mand, ons og fre.
 - Vi har Tulle Tumble om torsdagen.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- *Børnegruppens trivsel og læring*
- *Børn i udsatte positioners trivsel og læring*
- *Tosprogede børns trivsel og læring*
- *Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.*

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Trin 1 i evalueringsskemaet.

Det fælles fokus i Åen har været legens betydning. Vi har været nysgerrige på, hvordan vi kunne skabe pædagogiske læringsmiljøer, som understøtter leg og børnenes muligheder for udvikling, trivsel og læring i legen.

Vi har haft et stort fokus på vores egen rolle og positionering i legen. Det har vi gjort ved at arbejde med begreberne af *Gå bagved*, *Gå ved siden af* eller *Gå foran* legen

Gå bagved: Når vi voksne går bag ved legen, så skaber vi stimulerende rammer for legens udfoldelse ved at organisere hverdagen, så den understøtter børns fordybelse. Vi holder os i baggrunden og griber kun ind, hvis der opstår konflikter.

Gå ved siden af: Hvis en leg er gået i stå eller udfolder sig ensformigt, kan den have brug for at blive ført nye steder hen. Her kan vi voksne tilføje ny energi til legen ved at involvere sig i den ved at gå ved siden af legen og guide den. Nogle gange med egne og nogle gange med børns initiativer i forgrunden. Vi assisterer løbende giver ideer, remedier og mægler.

Gå foran: Nogle gange går vi foran i legen, det betyder, at vi sætter lege i gang, introducerer nye leger og støtter børn i at opbygge legeviden og legekompeterencer. Den voksne viser børnene hvordan man kan lege, og hvad man kan bidrage med i en leg.

Kilde: Danmarks evalueringsinstitut) 'Leg, Viden og inspiration til arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende'

Eksempel, hvor den voksne skiftevis går bagved og ved siden af legen

Den voksne hjælper med at holde spanden, så børnene bedre kan få vand. Den voksne følger dem, og der er et tilpasset tempo. De skiftes til at tage vand fra spanden og fylde i kopper og sandformerne. Den voksne er til rådighed, hvis de får brug for det, og går skiftevis bagved og ved siden af i legen.

Den ene pige har været væk og kommer tilbage til legehuset. Hun fortæller, at hun har sand. Den voksne gentager og siger: "Du kommer med mere sand, så kan du lave mudderkager igen"

Den voksne hjælper dem til at vente på hinanden og give hinanden plads i legen. De vil nogle gange gerne tage vand samtidig, med en rolig stemme, fortæller den voksne til den ene pige: "Når hun har taget, så er det din tur". Pigen venter til det bliver hendes tur.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Trin 2 i evalueringscirklen.

Hver stue/gruppe har med udgangspunkt i legens betydning og ovenstående arbejdet med egne aktioner, som har været tilpasset deres børnegruppe

Vi har primært indsamlet stjernestunder (praksisfortællinger), som har kunne sige noget om de forløb, vi har arbejdet med. Derudover har vi taget billeder, som også er blevet delt med forældrene via AULA. Billederne fik en lille tekst som underbyggede stuerne arbejde og forløb. Derudover har forældrene løbende modtaget beskrivelser af de forløb, som har været på stuerne/grupperne.

Nedenstående er eksempler på stjernestunder, som er indsamlet:

Stjernestund 1:

Vores børneyoga har i en uges tid taget udgangspunkt i en historie, hvor vi flyver til Afrika. Her ser vi krokodiller og elefanter. Vi oplever, at alle børn er meget engageret og lever sig ind i legen og kan næsten ikke få nok. Når vi har fri-leg på stuen, er der børn, som foreslår, at vi skal flyve til Afrika.

Stjernestund 2:

En eftermiddag blev der skabt en leg, hvor en voksen gik foran. Den omhandlede en tur til stranden. Børnene deltog meget aktivt, og bidrog alle med forskellige idéer til legen. Fx skulle de med regionaltoget til stranden, andre tog brandbilen, alle skulle have tasker på, og der blev pakket solcreme og badetøj. Legen var meget aktiv og flyttede rundt, imens alle fortsatte med at være fordybet i samme leg. De efterfølgende uger er denne leg blevet leget i mange afskygninger og børnene leger den uden en voksen nu.

Tekst til stjernestunderne: Disse udsagn viser, hvordan personalets rolle i leg har betydning for børns udvikling af legekompetencer. Personalet har, ved at gå foran og ved siden af, bidraget til børnenes legeerfaringer og inspireret til nye måder at lege på. Det er nemlig sådan, at børn trækker på oplevelser og erfaringer fra eget liv, som de fantasifuldt bruger til at skabe egne lege alene eller sammen med andre afhængigt af deres legekompetencer.

Stjernestund,

- Leg og legens betydning, LAHOPL.

En gruppe børn klæder sig ud i det vikingetøj vi har lavet i sidste uge. De henter sværd, skjolde og hjelme.

De kæmper med sværdene. En voksen kommer ind i rummet, et af børnene siger: "Kom vi angriber hende".

Den voksne går med det samme med på legen, forestiller at hun kæmper med børnene. Hun bliver overmandet, lader sig falde ned på gulvet, børnene står rundt om hende.

Flere børn kommer til, griner og begynder at kæmpe med. En anden voksen kommer ind i rummet. Siger: "Hov, vikinger I har angrebet min ven", "Jeg redder dig" (henvendt til den voksne). Hun finder et sværd, kæmper med børnene. Børnene overmander også hende, de voksne overgiver sig. Børnene råber de har sejret (vi har læst og talt om, at man kalder det en sejr, når vikinger har kæmpet, og vundet).

Tekst til billede: I LAHOPL forløbet er der rekvisitter, skjold sværd, m.m., som børn og voksne kan bruge i leg. I den fase, hvor rekvisitterne er lavet, har den voksnes rolle været mere planlagt/styrende, den voksne har hjulpet børnene med at lave legekvisitter og introduceret nye lege, og viden om vikinger. I legen er den voksnes position at gå ved siden af, - den voksne engagerer sig i legen, følger børnenes initiativer, lader sig føre/guide af børnene forslag i legen. Tilføjer ny energi til legen, ved at involvere sig i legen.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Første del af trin 3 i evalueringscirklen.

Et gennemgående element i vores aktioner var planlægning af de voksnes roller og positioner i legen. Vi har erfaret, at det giver kvalitet for leg, når det sættes i system, hvor der er en voksen, som er lege-voksen, og har ansvaret for leg. Den voksne får tid og mulighed for at *gå bagved, ved siden af* eller *foran*, alt efter hvad legen og børnene har brug for. Det giver samtidig den voksne mulighed for at blive i legen uden udefrakommende forstyrrelser.

De børn, som kan være udfordret i lege, og kommer til at tage mange uhensigtsmæssige initiativer, får flere deltagelsesmuligheder i legene, når vi voksne er tæt på legen, og klar til at hjælpe dem med at udvælge et andet og mere hensigtsmæssigt initiativ. Derudover har vi fået en erfaring med, at de børn, som leger alene og har svært ved at indgå i lege, bliver støttet i at udvikle legekompeter, når vi voksne går foran, og viser dem hvordan man kan lege. De får legeerfaringer, som de kan bruge, når de leger sammen med de andre børn. Derudover styrkes deres position i børnegruppen. Børnene oplever derigennem, at de bliver en del af fællesskabet

Eksempel: To drenge har begge fundet et skumsværd på legepladsen. Den ene dreng griner og slår gentagende gange på den anden dreng. Den anden dreng skriger. Den voksne foreslår, drengen der slår, at han kan spørge den anden dreng, om de skal lege, at de klipper hæk med sværdene. Det vil den anden dreng gerne. Efterfølgende leger de længe, at de klipper hæk.

Hvis vi voksne kontinuerligt sørger for at gå foran og få sat lege i gang som en del af hverdagen, så giver det børnene legekompeter og mulighed for at fordybe sig i legene. Når vi giver børnene fælles oplevelser, via historier, rim og ræmser, sange og LOHOPL-forløb, så får børnene flere deltagelsesmuligheder i den børneinitierede leg, da alle børn har fælles referencer, som de kan anvende i legene. Vi oplever spontane lege, hvor vi ser og hører elementer fra vores LAHOPL-forløb. Børnene deler deres viden og ideer fra de ting, som vi har talt om og undersøgt. Længevarende forløb skaber gode lege og børnene anvender deres fælles erfaringer i leg.

Eksempel: I dukkekrogen ved legehuset sidder to piger med deres medbragte tøjdyr og heste. Dukkehusmøblerne bliver lavet til en bro og "De tre bukkebruse" bliver brugt som udgangspunktet for deres leg. De starter med at lege og følger eventyret om de tre bukkebruse slavisk. Så udvikler

legen sig, hvor dyrene bliver gode venner og går i bad sammen. De bor ved siden af hinanden og taler om, at de er naboer.

Rekvisitter og tydelige legezoner understøtter børnene i leg, og giver børnene en fælles reference. Flere børn får mulighed for at kunne bidrage til legen.

Når vi deler os i mindre børnegrupper, så skaber det gode muligheder for, at børnene kan blive en del af et legefællesskab. Vi ser, at flere børn fordybede sig i lege

Gentagelser for børnene skaber genkendelighed og børnene anvender det i deres leg

Vi ser børn, som fået bedre øje på hinanden, og dannet relationer på tværs i børnegruppen og blevet bedre til at aflæse hinanden.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Andel del af trin 3 i evalueringsskemaet.

Evalueringen har givet anledning til, at vi fremadrettet arbejder med at få fastholdt og vedligeholdt den praksis vi har fået skabt for legen. Den eksisterende legekultur, hvor vi voksne er tæt på legen, kan med fordel bredes ud, så det kommer til at fylde endnu mere i hverdagen, end den gør allerede.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

"Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Vi har løbende forsøgt at inddrage forældrebestyrelsen og forældrekontaktgruppen i vores læreplansproces, men det er endnu ikke lykket os at få gjort det meningsfuldt for forældrene. Forældrene giver udtryk for, at de har tillid til vores arbejde og ikke har brug for at blive inddraget.

Kontaktforældregruppen har haft vores evaluering til gennemlæsning, og efterfølgende har vi haft det på, som punkt til vores møde med kontaktforældregruppen.

Forældrene var utroligt positive og gav udtryk for, at de syntes, at det var spændende at læse. De var overraskede over det arbejde, som lå bag vores praksis, og var glade for det faglige indblik de havde fået i vores hverdag. De kunne mærke fagligheden skinne igennem. Evalueringen stemmer overens med det, som de oplever i hverdagen.

Forældrene mente, at det var praksisnært og tydeligt, at vores arbejde med aktioner, var sket i egen praksis. Fremfor alle medarbejdere har været ude af huset og på kursus.

Vi drøftede desuden, hvordan vi kan blive endnu bedre til at inddrage forældrene, og fremadrettet gøre det mere synligt i løbet af processen, så det bliver gennemsigtigt for forældrene, hvordan vi arbejder med vores læreplaner. Når vi skriver til forældrene på AULA, så kan det med fordel kobles op på vores læreplansarbejde. En tydelig start og slut på processen.

Bestyrelsen vil blive inddraget og orienteret ved start og slut i forbindelse med vores læseplansarbejde, men for at skabe mere mening med inddragelse af forældrene i læreplansarbejdet, så har vi besluttet, at det fremover er kontaktforældregruppen, som inddrages i nære arbejdet med læreplaner. Det giver mest mening for den enkelte institution og forældregruppen. Det kommer på som fast punkt til vores møder med kontaktforældregruppen.

Det fremadrettede arbejde

"En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Vi vil gerne blive endnu bedre til at få øje på den organisatoriske læring, når vi har arbejdet med forskellige aktioner. Hvilken erfaringer om vores praksis får vi i arbejdet med aktionslæring, og hvordan sikrer vi, at den læring fastholdelse og overføres.

F.eks. skal bruge vores nye erfaringer om legens betydning i alle kontekster, så der skabes kvalitet i legen på alle tidspunktet af børnenes dag. Alle medarbejdere skal med, og det skal gennemsyre vores hverdag, at legen er en vigtig del af børnelivet i Åen. Vi vil fortsat sætte fokus på leg indtil november 2023, hvor vi får et nyt pædagogisk tilsyn.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Vi vil have en særlig opmærksomhed på vores måde at anvende aktionslæringsmodellen, så vi kommer hele vejen rundt, og bliver endnu skarpere på at bruge alle felter/punkterne i modellen.

Vi vil gerne skærpe vores fokus på at få stillet nogle mere præcise spørgsmål, hvor fokus er rettet mod læringsmiljøet og hvordan vi kan justere læringsmiljøet, så vi ser en effekt i børnenes udvikling, trivsel og læring. Derudover vil vi gerne bliver endnu skarpere på at indsamle konkret data, som viser noget om effekten i børnegruppen.

Fremadrettet skal vi sætte fokus på, hvordan vi kan blive bedre til at inddrage forældrene i arbejdet med læreplaner og evalueringen af vores praksis.